

הגות מחשבה ומוסר בענייני פרשת השבוע ונידוני הלכה

משנתה
של תורה

מתורתם של יושבי בית המדרש ברכסים

משנת חכמים
מתורתם של רבותינו

אשרי איש ירא את ה'

ראש הישיבה הגר"ר יהושע מן שליט"א

לזכרו תאוות נפש

של ראש ישיבת כנסת חזקיהו מורנו הגאון רבי אליהו אליעזר מישקובסקי זצוק"ל

תִּירָאן הַמִּילְדוֹת אֶת
הָאֱלֹקִים וְלֹא עָשׂוּ פְּאֶשֶׁר
דְּבַר אֱלֹהֵיהֶן מִלֶּךְ מִצְרַיִם
וַתַּחֲיֶינָה אֶת הַיְלָדִים
(שמות א, יז)

ובגמ' (סוטה יא): דרשו (הובא פירש"י כאן) "ותחיינה את הילדים". לא דיין שלא המיתו אותן אלא שהיו מספקות להם מים ומזון. ופרש"י (שם) דהו"ל למיכתב "ולא המיתו הילדים" היינו דהתורה היתה צריכה רק לומר שלא המיתו הילדים, ומזה שפרטה "ותחיינה" משמע דאף חיו בזכותן.

ויש לדקדק בזה דהנה גם אחר התרוץ עדיין יש להקשות אמאי לא ציינו בקרא עיקר מעלתן ועשיתן היינו עצם מה שחיו הילדים בזכותם, וציינו ענין מה שנתנו לחם ומים ב"ותחיינה" שהוא לכא' דבר פעוט כנגד עיקר הדבר שלא המיתו, והיה באמת הפסוק צריך לומר לא "ותחיינה" כי אם לספר שגרמו שלא מתו.

עוד יש לדקדק בעיקר הקרא דמתחיל, "ותיראן המילדות את האלוקים" אמאי צוין במעשה מצותן ענין ה"יראת שמים" שלהם. דהא העיקר הוא עצם המעשה במה שלא שמעו לפרעה והמרו פיו. (ואולי באו להפקיע דעשו כן מתוך יראת שמים ולא מפחד הנשים היולדות שלא יחשדו בהם. אלא שהוא קצת דוחק דלכא' הפחד מפרעה הי גובר ובודאי דלא ענין העבירה שבזה היו

שומעים לדבריו.)

ואולי י"ל בזה, דהנה פרעה יזם לעשות כן בחכמה שלא יראו שעושים כן ושרוצה להרוג הילדים. והיו יכולים לסמוך על אותן המילדות שהנולדו שימותו גם כן מחמת מחסור במים ומזון, ויכלו שלא להרוג הילדים, ולומר לפרעה שמילאו את רצונו בילדים אלו. ובשאר הילדים שנותרו לחיות היו אומרות שלא יכלו, מצד "כי לא כנשים" וכו' וע"ז איתא בקרא שלא עשו כן אלא נתנו מזון ומים שלא ימותו כל הילדים כלל.

והנה במעשה מצותן שלא שמעו לפרעה היו יכולות לעשות בב' אופנים; וזה שייך בכל מעשה מצוה. או דהאדם עושה "מה שמחויב" וכן כאן הא סו"ס ה' פחד מפרעה. אלא שלא רצו להרוג את הילדים, ולעשות איסור דהריגת העובר, אלא דכלפי הילדים שימותו מעצמם מרעב, הלא זו לא אשמתם וא"כ יכלו לצאת יד"ח שמים, בכך שלא הרגו את הילדים. ויד"ח פרעה, כי הרי יש ילדים שמתו.

וע"ז בא הקרא שלא רק שלא הרגו, אלא גם החיו, היינו שלא הי' עליהם מורא פרעה כלל ולא ניסו בכלל לקים הוראתו, וטעם הדבר משום "ותיראנה המילדות את האלוקים" היינו שכל יראתן הייתה "את האלוקים" והיו כפופים לגמרי לרצונו, ולא חשו כלל לרצון פרעה ומשו"ה לא רק שלא הרגו אלא הוסיפו והחיו את הילדים. ודו"ק.

א"כ מה שכתוב "ותחיינה את

הילדים" אינו תוספת בעשייתן דחוץ מזה שלא הרגו, גם נתנו לחם ומים. אלא הוא לימוד וגדר על דרגת מעשיהם שעשו הרבה מעבר לחובתן והיו בדרגה של "יראת ה'" וללא מורא פרעה כלל, ועפ"ז מיושב מדוע פירט הכתוב בעיקר עשייתן ענין ה"ותחיינה את הילדים".

וזה שייך בכל עושה מצוה, דשייך ששנים יעשו שניהם "מעשה מצוה" ואעפ"כ יהיו הדברים שונים לגמרי. דאחד עשה מה ש"מחויב", כדי לצאת ידי חובה וכדי שלא לעבור עבירה. והשני עשה כ"עומד לפני ה'" וכעבד לפני קונו, שכל רצונו ומעשיו כפופין לו. ואילו עשייתו של זה הינה עש' אחרת לגמרי.

והנה בהמשך הפסוקים איתא (פסוק כ) ויטב אלוקים למילדות וכו' ואח"כ (פסוק כא) ויהי כי יראו המילדות את האלוקים ויעש להן בתים וצ"ב מדוע הפסוק כפל וסיפר גם "וייטב אלוקים" וגם אח"כ "ויעש להם בתים". וכן צ"ב מדוע צוין כאן ענין "יראת האלוקים" דסו"ס לכא' השכר הוא על עצם המעשה, ומה שעמדו בפני פרעה ולא הרגו הילדים, עוד יש מקום לדקדק אמאי שכרם היה דווקא בענין בתי כהונה ומלכות.

והנראה לפי הנ"ל, דבתחילה הפסוק אמר כעין הקדמה, ש"ויטב אלוקים למילדות", ואח"כ הפסוק הוסיף ששכרן היה באופן המתאים למצוותן ועבודתן. דכיון שהי' מצותן ועבודתן בדרך של "יראו את האלוקים" משו"ה הי' ענין השכר בבתי כהונה ומלכות. וביאור

הדברים נראה ע"פ הנתבאר, חלוק המעשה כאשר נעשה בצורה של "ותיראנה" והוא, דיש אדם העושה מעשה מצוה באופן כזה שיש "הוא", והוא, "עושה מעשה מצוה". ואופן אחר ישנו - אופן אחר בתכלית, שכל ה"הוא" משועבד למצוה ולרצון דבר ה'. והחילוק, שבמקרה הראשון מעלתו במעשה שעושה. ובמקרה השני מעלתו "בעצם", בדרגה אחרת לגמרי שנמצא בה כשעושה המעשה. ובזה יש לפרש הקרא. דמשום ד"ותיראנה המילדות את האלוקים" היינו שעבודתן היתה "בעצם" והכפיפו עצמם לגמרי ל"יראת ה'". וכל מהותן "לעשות רצון ה'", משו"ה ענין השכר הי' בבתי כהונה ומלכות שהן מעלה במהות, שעוברת לדורי דורות והו"ל "גברא אחר" וזה שכר שמתאים לאופן מצוותן ועבודתן.

והנה, כשחושב אני על סבי, מורנו הרב זצ"ל, עוד חקוק בזכרוני - זכרון נער, דרך עבודתו בתפילה שהיתה בכובד ראש מיוחד. וממש ראו עליו ענין "כעומד לפני המלך" ולא כעושה מעשה מצות תפילה גרידא, וכן דרך עבודתו בלימוד התורה"ק שכידוע שיקע עצמו בה מתוך עמל ויגיעה עצומה והי' ממש "הוא" ו"אורייתא" וממילא "וקוב"ה" חד. וכן בדקדוק המצוות ושאר עניני העבודה.

יש לנו ללמוד מדרכיו ולהשתדל לעבוד את ה' לא רק בעיקר המעשים אלא להכין עצמנו ל"עובדי ה'" ולשנות המהות בעצמנו שיתהפך ל"עובדי ה'" והקב"ה יסייע בעדנו.

הוריו ושאר האורחים. בסיומו של הערב נעמד אביו על רגליו, וביקש את רשות הדיבור. הרשות ניתנה לו כמובן, והוא החל את דבריו כשהוא אחוז בהתרגשות יתירה. מורי ורבותי, כך הוא פתח, תסלחו לי על שאני מעיז לעמוד לדבר בפניכם. דברי תורה אמנם לא תשמעו מפי, אך הרשו לי לשתף אתכם בחויה עמוקה שאני חווה ברגעים אלה ממש. הכל היטו אוזניהם כאפרקסת, וציפו לשמוע במה המדובר.

ובכן, כך הוא אמר, התרגשותי נובעת מכך, שהערב הוסר הלוט מעל פני תעלומה אשר מלווה אותי במשך כחמישים שנה! ואז סיפר שבצעירותי השתייכתי לקבוצת צעירים יהודים מהפכניים ברוסיה, אשר ביקשה לשים קץ לסבל היהודים באותה מדינה. לצורך זה הקמנו תנועה שתפעל להסרת כל סממני היהדות, והיינו בטוחים שע"ז שנהי' ככל הגויים נושע ממצוקתנו.

חלפו שנים ואני נקלעתי למחנה עבודה, והמפקד של אותו מחנה קשר אתי קשרים מיוחדים. אני סיפרתי לו על התנועה שהקמנו, והוא לא הגיב. ביום האחרון לשהותו במחנה הוא גילה לי שהוא יהודי, וסיפר לי סיפור מוזר, אשר רק הערב זכיתי להבין את המסר שהוא ביקש להעביר לי ע"י אותו

שמים. כי יראה נקנית ע"י העבודה העצמית, ואינה משתייכת בהכרח ל"בתיים". ועל כך יעיד הסיפור הנפלא שלפנינו:

סיפר לי ידידי היקר הרב אהרן זייגר שליט"א, ישלח לו הקב"ה רפואה שלימה, מעשה שחווה אותו בעצמו. לפני שנים רבות הוא למד

טוב של דברים העוברים בירושה ככהונה, לוויה ומלכות. המסקנה היא דו סטרית: הרב זצ"ל הראה לנו כיצד הוא לא סמך על מורשת אבות הוא עמל ברוב זיע לבנות את ביתו בעצמו, ולא סמך על היותו צאצא של גדולי עולם וקול הלמות הפטישים של הטרקלין הנבנה, נדם בליל ש"ק לסדר "ויעש להם בתים".

מורנו ורבנו הרב (אליהו אליעזר מייסקובסקי) זצ"ל, שיום פטירתו חל ביום שגליון זה פוקד את בתינו, הרביץ תורה לעדרים, חינך אותנו וגידל אותנו, ובעיקר ע"י הדוגמא האישית שהראה לנו. הוא נפטר בליל ש"ק פרשת "שמות" בשעה שהיינו עסוקים בלימוד ה"ווארט" הידוע שלו, תרתי משמע. כי את הרעיון הזה היה דורש, ואותו גם קיים והמחיש את תועלתו המרובה!

הוא שאל: מהיכן נלקח הפירוש, המובא ברש"י, ל"ויעש להם בתים" שנאמר על המילדות העבריות, שהכוונה לבתי כהונה ולוויה ומלכות. מדוע לא בתי יראי שמים, כפי שמתבקש כשכר על "וייה כי יראו האלקים". עוד שאל מדוע נאמר "בית ישראל ברכו את ה' בית אהרן ברכו את ה' בית הלוי ברכו את ה'", ובהמשך "ירא ה' ברכו את ה'". מדוע אצל יראי ה' לא נאמר בית? תשובה אחת השיב לשתני השאלות ישראליות עוברת בירושה, לכן ראויה לזה המלה "בית". הוא הדין לכהונה וללוויה, כי בית זה מבטא שושלת, המשכיית. משא"כ יראת שמים זה לא עובר בירושה. גם אם גדלים בבית מלא יראה, עדיין לא מובטח שכך יהיה

אצל הצאצאים. **כל אחד חייב לעבוד ולקנות בעצמו יראה ומעלות טובות, ולא לסמוך על זה שהדבר יעבור בירושה.**

לכן אם אומרת התורה "ויעש להם בתים", הכוונה בודאי לשכר

בין 'המקשר' ל'אשרי' ו'ובא לציון' הרב יחיאל אלכסנדר

אליבא דאמת
אקדוטיות מסר מסעירות הזמן

בשבוע החולף זכו אנשי גבעה א' לקצת "דאצ'ה" בנסיעה בכביש המפורסם "דרך המקשר" כשכולו היה מלא בורות וקמטונים למספר ימים, מה אנו יכולים ללמוד מזה?

הנה ידוע לכל מחזיק הגה שאם איתרע מזלו והוא "נתקע" מאחורי סמיטריילר בדרך המקשר הרי זה ממש יכול לקלקל את כל המצב רוח של היום, ויש כאלה שיתנו נפשם בכפם וינסו לעקפו בצורה מסוכנת ביותר, השם ירחם!!!

והנה לפתע כולנו נהפכנו לבעלי מידת הסבלנות, נסיעה מיומנת של נהגי ג'יפים מקצועי, הנזהר שלא יכנס רכבו לאיזה בור או שיח או מערה, חציצין ונעיצין, ללא שום לחץ של זמן...

מה קרה? התשובה שהלחץ לא היה בשעון שלנו, הוא היה בראש שלנו, אנחנו לחוצים, לא שום דבר אחר...

אם נסע לירושלים תוך שעה לא יפסק חיובא מפומא דידן כולא יומא, אך אם הנסיעה לחיפה תקח 40 דקות לא נפסיק לקטר...

כי הכל תלוי בהחלטה שלנו, לא במציאות שקורה בשטח...

קיבלתי מזה תירוץ על קושיא ישנה שהיתה

לי, אף פעם לא הבנתי איך יכול להיות שכל סוף שחרית "בדיוק" כשמגיע אשרי ובא לציון יש לי שלל תירוצים מדוע צריך ממש כעת להוריד את הטוט" ולברוח" מהבית כנסת?

פעם זה הילדים שמחכים לי בבית שאקח אותם לגן, פעם זה השמירס'דרים ופעם זה האוטובוס שאני צריך לתפוס...

אבל איך זה תמיד בסוף התפילה, ובאיזה שעה שתהיה התפילה? גם ב6.00 גם ב7.00 וגם ב8.00 תמיד חסר לי בדיוק 4 דקות שלא אוכל להמתין עד סוף התפילה בנחת עם הטלית ותפילין?

לא משנה שני חמישי עם או בלי תחנון, תמיד יש סיבות לצאת מוקדם...

כעת יש תשובה, זה לא התירוצים, זה לא הילדים וודאי שלא התפילה, זה הלחץ בראש שלי לברוח מהתפילה, לא שום דבר אחר.

אם אהיה אמיתי עם עצמי, אין לי שום בעיה ב99 אחוז מהשחר'ימים להישאר עד הסוף, ולכבד את המעמד, רק שיש לי בראש יצר שדוחק רגלי החוצה...

זה הכל, קושיא ותירוץ, לענ"ד די טוב, וגם מסתבר, וכל אחד יסיק מחבורה זו מסקנות כאוות נפשו...

בישיבת "נתיבות עולם", שם נערכה בכל ראש חודש סעודה חגיגית בהשתתפות ההורים החילוניים, ובמהלך הסעודה נשאו דברים תלמידי הישיבה. באחת הפעמים הוא נתבקש לשאת דברים, בנוכחות

אמרנו שיש לרעיון הנ"ל משמעות דו סטרית, והכונה היתה לכך שגם מי שגדל בבית רחוק משמירת מצוות ויראת שמים, יכול להסיק מהדברים, שאין בכך כל מניעה שהוא עצמו יכול להיות ת"ח וירא

אמרנו שיש לרעיון הנ"ל משמעות דו סטרית, והכונה היתה לכך שגם מי שגדל בבית רחוק משמירת מצוות ויראת שמים, יכול להסיק מהדברים, שאין בכך כל מניעה שהוא עצמו יכול להיות ת"ח וירא

המשך בעמ' 4 <<<

יול"ע"י
 משנתה של תורה - רכסים ©
 054-846-8706
 Mishnatar@gmail.com

לעילוי נשמת
הרב משה בן רחמים
וחנום ז"ל
ומרת רחל זינת בת
אברהם ונובר גואל ע"ה
תורת

לרפואת
יוסף משה בן אורה
בתושח"י

זמני היום - לאופק רכסים

10:00	ס"ו תפילה	16:09	הדלקת נרות
11:40	חצות	06:39	נץ החמה
16:40	שקיעה	08:21	סוק"ש: מג"א
17:20	צאת שב"ק וי"ט	08:30	מג"א - 72
17:52	ר"ת	09:10	גרא

זכנו לקבל שבתות מתוך רוב בריאות ושמחה

לקוחות כללית ברכסים, לשירותכם מוקד שבת מרפאות סביון, רח' סביון 40 טל' 04-6641025

שעות פעילות
 ליל שבת 18:00-20:00 | שבת 8:00-12:00

לשירותכם, מנהל קשרי קהילה ברכסים:
 הרב דני בוקובזה 054-8457898

כבר נמצאת ועומדת היא, ואין זה בבחינת ברכה, שספק אם יזכה לזה האדם, אלא ההצלחה והברכה כבר נמצאים, כיון שאותו האדם מחובר אל המלך בעצמו, ובמיוחד כאשר המלך מסביר פנים במשך תקופה ממושכת, ודאי שנראה את גודל אהבתו לאותו אדם. פסוק זה בא לחזק אותנו, עד כמה אנו צריכים תמיד **לדרוש ולחפש מהו רצון השי”ת** ולהכניס את זה בלבנו, כי אם תועלת גדולה יש מלהיות קשור למלך בשר ודם, כל שכן כשקב”ה יהיה מרוצה ממעשנו ונמצא חן בעיניו.

יכול להיות, שהטבע הזה למצוא חן בעיני השני, הוא נועד בשביל היחס שלנו לקב”ה. כל כוח שיש באדם הוא לתועלת, ואילו כאן, הרצון הזה למצוא חן יכול לגרום נזק, כיון שהוא לא יכול ללמוד מה שהוא רוצה, כי הוא מסתכל על חבריו. אבל באמת שורש הכוח הזה הוא, **כדי למצוא בעיני חן השי”ת** שזהו תכלית ההצלחה. להיות עם שם טוב בעיני טוב, זה ענין, אבל שיהיה איכפת לאדם כל דבר קטן שלא מוצא חן בעיני משהו, מה יש, זה לא סוף העולם. בכל הכוחות צריך שהשכל ייתן את הגבול להשתמש בו לטובה. אחד התלמידים מעיר, הלא כתוב מה שכתוב “ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם”, א”כ כתוב שצריך למצוא חן בעיני האנשים גם כן, אלא מיישב המשגח, באופן כללי זה נכון, אבל זה במידה, **לא צריך שכל פרט קטן יהיה מוצא חן בעיני הסובבים**, האם כל דבר קטן צריך שהאחרים יאשרו את זה. חז”ל אומרים “הייתם נקיים מה’ ישראל” שלא יביא את עצמו לידי חשד, דווקא חשד, אבל לא כל דבר קטן.

שמגיע למדרגת גברא רבה, כשאי אפשר להגיע להיות גברא רבה, זה גם דבר גדול, אבל גברא רבה זה דרגה אחרת.

”בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים וְרָצוֹנוֹ כְּעֵב מִלְּקוֹשׁ” (טז, טז)

‘באור פני מלך’ - כשהקב”ה מסביר פנים לאדם - ‘חיים’ זוכה לחיים, מדוע? כיון ‘שרצונו כעב מלקוש’ כמו שכתוב במלאים גשם, אין ספק שהגשם ירד לארץ, כמו שכתוב “כי כאשר יירד הגשם

שלמה המלך ע”ה היא, שנלמד מכאן, אם כעס מלך בשר ודם הוא מסוכן כיון שהמלך יכול לשלוח מלאכי מוות, איך אנחנו צריכים להתייירא מחמת השי”ת. ואיש חכם יכפרנה’ כלומר, איש חכם יכול להעביר את כעסו של המלך. גם אנו נלמד מכאן את מעלת החכמה והצורך והתועלת בה, כי אם מלכי האדמה אוהבים את החכמה ומתרצים אל החכם, איך אדון החכמה הנותן חכמה ומפיו דעת ותבונה, **חפץ בחכמה ובעוסקיה.**

”מעשהו כל אבני כיס”
 (טז, יא)

מוסיף רבינו יונה, שאע”פ שהקב”ה יעניש את האדם על הדברים החמורים, זה לא ימנע ממנו מלהעניש על הדברים הקלים. מסופר, שפעם הגר”א היה באיזה חנות, באותו הזמן נכנס לשם מומר שביקש לאכול באותו המקום, אמר הגאון לבעל החנות שלא ייתן לו לאכול עד שהוא יברך, חייך בעצבות אותו המומר ואמר: אני עובר על כל התורה כולה, **אז בדיוק בזה אני צריך**

ליזהר, ענה לו הגר”א, מה אתה חושב, אתה תיענש אף על הקלות, כמדומה שכתוב, שנכנסו הרהורי תשובה בליבו. היצר רימה אותו שהוא יקבל עונש על זה שהוא מומר ובהזזה ייגמר, והאמת שזה לא נגמר בזה, כי אצל הקב”ה אין קים ליה בדבריה מיניה.

כתוב, כל האומר שהקב”ה וותרן יותר מעיו, יש לעיין א”כ למה מידת הרחמים עומדת? אלא אומר הרמח”ל, שמידת הדין היא קיומו של עולם, ומצד מידת הדין היה צריך להיות שהחוטא מיד יענש, בעונש כבד ושתשובה לא תועיל, ומידת הרחמים מועילה, שהחוטא אינו נענש מיד ולא בכל החומר ותשובה כן מועילה, אבל סתם ככה אין ויתור. מדוע באמת אין ויתור? אומר רבי חיים מוואלז’ין, שכדי שנפשו של החוטא תטהר והעולם יתוקן מהפגם שהחוטא קלקל בו, צריך להיענש ולא שייך לוותר, האם הקב”ה יסכים שהפגם יישאר. אשורנו מה טוב חלקנו שאנו יכולים להתמיד בתורה, התורה נמשלה לאש, שהיא מכלה את הרע, מי שמתמיד בתורה יכול **לחסוך מעצמו הרבה סגופים** שהוא חייב בהם בגלל חטאיו.

”חַמַּת מֶלֶךְ מְלֹאכֵי מְוֹת וְאִישׁ חָכֵם יִכְפְּרֶנָּה” (טז, טז)

‘חמת מלך מלאכי מוות’ - כוונת

בקשת מחילה קודם ק”ש שעל המיטה הרב ישראל ארלנר

המקור לבקשת מחילה לפני השינה
 איתא במסכת מגילה [כ”ח]. ‘שאלו תלמידיו את רבי נחוניא בן הקנה במה הארכת ימים אמר להם וכו’, ולא עלתה על מטתי קללת חברי, כי הא דמר זוטרא כי הוה סליק בפורייה אמר שרי ליה לכל למאן דצערך’ - [אני מוחל לכל מי שציער אותי].

ונוסח זה מובא בסידור האר”י [סדר השכיבה] ועוד. והוזכר גם בכף החיים [סי’ רל”ט סק”ב].

אכן בדברי הגמ’ וברבינו יונה לא הוזכר נוסח זה, ומשמע שמעיקר הדין סגי לומר רק ‘שרי ליה לכל מאן דצערך’.

ובקיצור שו”ע [סי’ ע”ג ס”ג] כתב שיאמר ג’ פעמים ‘שרי ליה לכל מאן דצערך’, ולאחמ”כ יאמר גם ‘הריני מוחל וכו’.

דובר שקרים
 ובאור לציון [ח”ב פט”ו תשובה י”ג] כתב שמי שיש לו טינא או כעס על חבריו שלא יאמר נוסח המחילה כדי שלא יהיה דובר שקרים ח”ו. ועיין עוד בספר עלת תמיד [לר”ש הומינר פל”ה עמ’ רכו].

בקשת המחילה בשבת
 הכף החיים [שם] כתב שבשבת לא יאמר נוסח זה, וצ”ע מדוע לא יאמרנו בשבת הרי לא מצאנו בגמ’ ובראשונים משהו שחילק בבקשת המחילה בין שבת ליום חול.

ובספר עקבי דרך [פל”ו סוף הערה 1] רצה ליישב, דהכף החיים שדיבר אודות הנוסח הארוך סבר שאין לאומרו בשבת כיון שיש שם בסוף הזכרת חטאים ותחנונים, אבל הגמ’ והרבינו יונה שהזכירו הנוסח הקצר, בזה ודאי אין לחשוש ואפשר לאומרו בשבת.

והשלג מן השמים וכו’ כי אם הרוה את הארץ” (ישעיה נה,י), כך מי שהוא ‘באור פני מלך’ שהקב”ה מסביר פניו אליו, הרי התועלת שיש לאדם

וע”ע בדברי הזוהר הקדוש פרשת מקץ [דף ר”א ע”ב], במעשה שהובא שם, שע”י זה שמוחל זוכה לאריכות ימים.

ורבינו יונה [ספר היראה] כתב וז”ל, ‘הגיע זמן השכיבה יקרא ק”ש וכו’ ויתודה וימחול לכל המצערים אותו, כדאמרו רבותינו שרי ליה לכל מאן דצערך’.

והובא במ”ב [סי’ רל”ט סק”ט] וז”ל, ‘גם ראוי למחול לכל מי שחטא כנגדו וציערו ובזכות זה האדם מאריך ימים’.

טעם הדבר
 בראש יוסף [מגילה כ”ח] כתב שהטעם הוא מכיון שבילילה הנשמה עולה לשמים ואם היא זוכה היא שומעת דברים חדשים, ומכיון דאיתא בשבת [קמ”ט] דכל מי שחבירו נענש על ידו לא נכנס במחיצת הקב”ה, לכן צריך למחול כדי שהמצער לא ייענש, ויכול להכנס במחיצת הקב”ה.

נוסח בקשת המחילה
 והנה בסידורים מובא נוסח ארוך - ‘רבש”ע הריני מוחל לכל מי שהכעיס והקניט אותי או שחטא כנגדי בין בגופי בין בממוני בין בכבודי בין בכל אשר לי בין באונס בין ברצון

החזו”א אמר לי פעם: **שהקב”ה אוהב גברא רבה**. מצות תלמוד תורה, זה לא סתם ללמוד, היא הרבה יותר מכך, זוכים שהקב”ה אוהב את מי

זחלתי ואירא בער מחן / ועק לחיות לחוקר ובחן / חסר חסד ויתור צחן / חן איך אמצא בתחן
(סליחות שובבי"ם שמות, סידור אוצר התפילות)

א. שנים מקרא והקשר לשובבי"ם

ואלה שמות, רמזו הקדמונים ר"ת לשניים מקרא 'ואלה שמות' = וחייב אדם לקרות הפרשה (י"א לעבור הסדרה) שניים מקרא ואחד תרגום.

החיד"א בספרו כסא רחמים כ' שזה נרמז כאן משום שגלות מצרים היא לברר ניצוצות הקדושה (כדאי בארוכה בכ"מ באו"ח הק') וקריאת שניים מקרא גם ענינו לברר מהחול להכניס אל הקודש כמו שהאריך האר"י הק' ע"ש המושגים. וא"כ יצדק מאד לרמזו כאן בשעבוד מצרים.

וכ' בליקוטי עצות שרחיצת חמין בע"ש הוא בחינת תיקון הברית וכן קריאת הפרשה שמו"ת הוא ג"כ כנ"ל.

וידוע שכל התיקון של שובבי"ם הוא תיקון והעלאת ניצוצות הקדושה.

תוכן עניינים: א. שנים מקרא והקשר לשובבי"ם ב. ב' דפים ביום וחידוש ג. סיגופים בתורה שבפה והלכות המדות ד. שובו בנים שובבים

וא"כ שייכים הדברים זל"ז. **ב. ב' דפים ביום וחידוש**

האדמו"ר מצאנז זיע"א כ' (שפע חיים תורה ומועדים ח"ו) בשם הנעם אלימלך שללמוד בכל יום ב' דפים גפ"ת הוא תיקון כמו גדול כמו תענית, ואינו מזיק לא לבריאות הגוף ולא לבריאות הנשמה.

ומוסיף ע"ז ומה טוב שבס"ד הוא מעמיק בלימודו כי לתיקון החטא הידוע טוב לחדש לאמיתה של תורה. ולזה יש ללמוד בימים אלו לכה"פ ב' דפים ובנוסף לחדש איזה חידוש. ודורשי רשומות אמרו ואלה שמות שנים מקרא ואחד תרגום ולדברינו יש לרמזה שניים מקרא

ג. סיגופים בתורה שבפה והלכות המדות

הסבא מקעלם כ' (חכמה ומוסר א מאמר צד) בסוף המאמר כ' בשם האר"י שמי שלא תיקן עוון קרי אסור לו לילך לבית הקברות משום שמתדבקים בו רוחין ושדין רח"ל.

ומעתה אם כשהוא חי וער מ"מ מקום ביה"ק הוא מקום סכנה למי שלא תיקן עוון המר הזה, עאכו"כ אחר מיתה שבלא"ה מתדבקת בו טומאה חמורה וג"כ נקבר לזמן ארוך במקום הטומאה וע"ז נוסד

מקדושים והאר"י ז"ל בשובבי"ם ת"ת תיקון גדול לזה.

ואם כי תעניות אין ביכולתנו אבל סיגופים בתורה שבפה והלכות המדות יש בידינו. עיין שם.

ד. שובו בנים שובבים

בספר חמרא טבא לרבי שמחה רבה של בראניב מנו"כ בעיה"ק ירושלם, מובא בתולדותיו בריש הספר, שפ"א שאל אדם אחד את הגה"ק רבי חיים שאל הכהן דוויך זצ"ל (בעל השדה) אם יכול לצאת ידי חובת תשובה הצום והתפלה בימי השובבים אם ישכור בכסף מלא מי שיצום ויתפלל עבורו ובשליחותו.

הגה"ק זצ"ל שלח את הגה"צ ריא"ז מרגליות לשאל את הרב מבראניב שאלה זו, והוא ענה שבדאי לא ניתן לעשות כן ע"פ הלכה, ורמז בדרך צחות ע"פ הגמ' בחגיגה טו. "שובו בנים שובבים חוץ מאחר..."

שוקדים בצום לכהניע / שאונם מזעם בחדריך תצניע / תוכעים בלחש שפה להניע / תאנתם אל נא תמניע
(סליחות שובבי"ם שמות, סידור אוצר התפילות)

>>> המשך מעמ' 2

סיפור.

וכך סיפר האיש: השורשים של עצי התפוח באו ביום בהיר אחד, ובפיהם טענות קשות. מדוע מקפחים אותנו?! הם שאלו. מדוע אנו תחובים בתוך הטחב והאפילה השוררים בתוך האדמה? בעוד שהפירות שהעץ מניב נהנים כל העת מאור ושמש, ומאור צח. אנו דורשים במפגיע, כך הם אמרו, לעשות מהפך, התפוחים לאדמה

ואנו לאויר הצח!! אם דרישתנו לא תתקבל נפתח מיד בשביתה כללית. לא נותרה כל ברירה, הדרשה מולאה הפכו את העצים כנדרש, השורשים לאויר ולחמה והפירות לאדמה.

לא עבר זמן רב השרשים יובשו ע"י האויר הצח והתפוררו ע"י השמש, וכמובן העצים מתו ולא נשאר להם שריד ופליט. אולם ראה זה

פלא כחלוף זמן נוסף התפוחים הטמונים באדמה הנביטו והצימחו עצים חדשים. ופלא על פלא - העצים החדשים גדלו ישר ולא הפוך כדרישת המהפכנים. האיש סיים את סיפורו, אך לא טרח להסביר לי את כוונתו.

כאמור, חמישים שנה אני מנסה להבין את פשרו של הסיפור, ו... הערב הבנתי. אנו המהפכנים

ביקשנו לתקן את העולם, הפכנו סדרי בראשית, ותועלת לא צמחה מזה! הערב, סיים האיש בהתרגשות גדולה, ראיתי את הצמח העולה מהתפוח הרקוב. אהר"ל שלי צמח ישר.

הוקם כאן, כפי שכולנו יודעים "בית אהרון" (זיגור), על המתכונת של "יראי ה'", הבונים את ביתם וצומחים ישר, בכוחות עצמם בס"ד. בלי רקע של עבר.

לטובה נשמתו הטהורה: תורה שבכתב ותורה שבע"פ בתרומה אחת!

077-449-3-559

רשת הספרים
מגיני
ארץ
ישראל

